

**Javna rasprava o Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina
- rezultati rasprave -**

SAŽETAK PRIMJEDBI I PRIJEDLOGA (članci na koje nije bilo primjedbi i prijedloga nisu prikazani)	PRIHVACENO - potrebne izmjene prijedloga Metodologije / PRIHVACENO - izmjena se odnosi na druge akte ili se daje obrazloženje postupanja	NIJE PRIHVACENO
<p><i>Načelne primjedbe na Prijedlog Metodologije</i></p> <p>Načelno su energetski subjekti iznijeli sljedeće primjedbe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - primjedbe na dostatnost planiranog dozvoljenog prihoda (dalje: DP) za podmirenje troškova i ulaganja u investicije, - da je prije stupanja na snagu nove Metodologije potrebno odrediti vrijeme prilagodbe - da se kupci kategorije kućanstvo izdvoje iz Metodologije i da se za njih odredi fiksna tarifa za transport plina - da je potrebno dodatno razraditi na koji će način opskrbljivač mjesečni obračun naknade za transp. ugrađivati u konačnu cijenu za krajnje kupce - da je raspodjela DP na tarifne stavke, obračun mjesečne naknade te dozvoljeno/medozvoljeno prekoračenje nepotrebno složeno i komplicirano <p>Pored toga, HERA je uočila potrebu preciznijeg definiranja operativnih troškova poslovanja i to na način da se definiraju troškovi poslovanja koje HERA smatra neopravdanima za obavljanje energetske djelatnosti transporta plina (neopravdani troškovi).</p>	<p>Planirani DP utvrdit će se odlukom o odobrenju, odnosno odbijanju zahtjeva operatora transportnog sustava za određivanje, odnosno promjenu iznosa tarifnih stavki.</p> <p>HERA smatra da je ugrađivanje troška transporta u reguliranu cijenu plina za krajnje kupce potrebno obuhvatiti, i to metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu. U slučaju prodaje plina kupcima iz kategorije poduzetništvo trošak transporta plina, isto kao i trošak skladištenja plina i druge troškove opskrbljivača plinom, nije potrebno direktno iskazivati jer su uključeni u konačnu cijenu plina za krajnjeg kupca.</p> <p>Neopravdani troškovi propisat će se člankom 10. stavkom 6. Metodologije.</p>	<p>HERA smatra da vrijeme prilagodbe nije potrebno iz razloga jer je razina dozvoljenog prekoračenja od 10% dovoljna kako eventualne krive procjene korisnika u rezerviranju kapaciteta ne bi bile financijski penalizirane. Pored toga Metodologija se zasniva na Tarifnom sustavu za transport prirodnog plina, bez visine tarifnih stavki („Narodne novine“, broj 134/11 i 2/12) (dalje: Tarifni sustav) donesenom 2011. i poznatom korisnicima.</p> <p>Kupce kategorije kućanstvo nije moguće izdvojiti iz Metodologije, jer isti niti nisu korisnici transportnog sustava, već su to opskrbljivači i trgovci plinom.</p>
<p><i>Članak 3.</i></p> <p>Primjedbe na ovaj članak odnose se na neusklađenost regulacijskog razdoblja iz ove Metodologije i razdoblja definiranog za plinsku godinu, te ES smatra da će dolaziti do problema usklađivanja procesa ugovaranja opskrbe i transporta plina.</p>	<p>Regulacijska godina jednaka je kalendarskoj i vezana je na definiranje DP i utvrđivanje tarifnih stavki, kao i računovodstveno praćenje poslovanja OTS-a.</p> <p>Plinska godina vezana je na ugovaranje korištenja transportnog sustava, kao i ugovaranje nabave i opskrbe plinom. HERA smatra da neće biti problema zbog preklapanja dva razdoblja, iz razloga što tijekom regulacijskog razdoblja neće dolaziti do naglih promjena iznosa tarifnih stavki, a zbog primjene postupka izravnavanja dozvoljenih prihoda.</p>	
<p><i>Članak 7.</i></p> <p>Primjedbe na ovaj članak odnose se na podjelu ostvarenih ušteda na način da operator zadržava 50% ostvarenih ušteda, odnosno da nije jasno navedeno na koji način i kome se dodjeljuje drugih 50%.</p>	<p>Primjena principa "podjele" ostvarenih ušteda jasno je propisana u čl. 10., st. 5. Metodologije.</p>	
<p><i>Članak 9.</i></p> <p>Primjedbe na ovaj članak odnose se na stavak 2. pri čemu se predlaže izmjena formule planiranog DP na način da se od oduzimanja izuzme P_{OST}, odnosno planirani prihodi od udjela u dobiti s povezanim poduzetnicima.</p>	<p>Prijedlogom Metodologije nije bila namjera iz DP odbijati planirane prihode od udjela u dobiti s povezanim poduzetnicima. Stoga će se u objašnjenju formule za DP propisati da su P_{OST}, planirani ostali poslovni prihodi koji se ne odnose na osnovno poslovanje operatora transportnog sustava.</p>	
<p><i>Članak 10.</i></p> <p>Primjedbe na ovaj članak vezane su na to da Metodologija ne omogućuje povećanje planskih vrijednosti pojedinih operativnih troškova poslovanja s obzirom da iznos troškova u baznoj godini na uključuje dodatne opravdane troškove koji su se naknadno pojavili, kao što su planirani trošak operativne zalihe, članarina za ENTSGO sl.</p> <p>Nadalje, ES smatra da su neprihvatljivi dozvoljeni pogonski gubici u iznosu od 0,3%, te temeljem toga predlaže dva moguća rješenja.</p>	<p>HERA smatra opravdanim zahtjev da se u izračunu operativnih troškova omogući uključivanje i dodatnih troškova koji nisu postojali u godini T-2 (2012.) koja je bazna godina za izračun OPEX-a za regulacijsko razdoblje. Stoga će se u prijelaznim i završnim odredbama propisati da planirani iznos OPEX-a za godinu T-1 (2013.) može uključiti i dodatni iznos OPEX-a koji nije postojao u godini T-2 i koji nije uključen u dozvoljeni iznos OPEX-a u godini T-2, a koji proizlazi iz obveza operatora na temelju promjena zakonske i podzakonske regulative, te ostalih okolnosti koje su uvjetovale bitno povećanje planiranog OPEX-a za godinu T-1 (2013.) u odnosu na godinu T-2 (2012.). Time će izvanredni rast troškova tekućeg i investicijskog održavanja, trošak operativne zalihe, kao i članarina za ENTSGO biti uključeni u planirani dozvoljeni prihod.</p>	<p>S obzirom na primijenjenu regulatornu praksu u drugim državama, kao i stvarnu razinu pogonskih gubitaka u transportnom sustavu, HERA smatra potrebnim zadržati predloženu granicu dozvoljenih pogonskih gubitaka i razlike u mjerenju u iznosu 0,3 % od ukupne količine plina na ulazima u transportni sustav.</p>
<p><i>Članak 11.</i></p> <p>Primjedbe na ovaj članak vezane su uz propisivanje očekivanog vijeka uporabe od najmanje 40 godina za dugotrajnu materijalnu imovinu iz kategorije plinovodi, MRS i poslovne zgrade.</p>	<p>Vijek uporabe predstavlja razdoblje u kojem se očekuje da će imovina biti na raspolaganju za uporabu poduzetniku. HERA je prihvatila primjedbu i smanjila najmanji vijek uporabe za dugotrajnu materijalnu imovinu iz kategorije plinovodi, MRS i poslovne zgrade s 40 na 35 godina. Navedeni vijek uporabe odgovara praksi zemalja u okruženju gdje je uobičajeni regulatorno priznati očekivani vijek uporabe plinovoda 30 do 50 godina.</p> <p>Što se tiče Zakona o porezu na dobit, isti propisuje najviše porezno dopuštene godišnje stope amortizacije, dok se Metodologijom propisuju najviše regulatorno priznate stope koje su manje od najviših porezno dopustivih.</p>	
<p><i>Članak 13.</i></p> <p>Primjedbe na ovaj članak odnose se na pitanje što se događa s tarifom za transport ako operator ne realizira investicije na temelju kojih su odobrene predmetne tarife odnosno što se događa ukoliko se realizira više od planiranog.</p>	<p>Odstupanje u ostvarenju odobrenih investicija utvrđuje se revizijom dozvoljenih prihoda po isteku regulacijskog razdoblja.</p>	
<p><i>Članak 14.</i></p> <p>Primjedbe na izračun WACC-a odnose se na izmjenu predloženog ciljanog omjera dužničkog i vlasničkog kapitala od 60% : 40% na ciljani omjer od 50% : 50%.</p> <p>Ne postoji službeni registar Ministarstva financija, već pregled domaćih i međunarodnih obveznica izdanih od strane Republike Hrvatske (na internetskoj stranici Ministarstva financija)</p>	<p>HERA je prihvatila primjedbu tako da je ciljani omjer dužničkog i vlasničkog kapitala 50% : 50%</p> <p>U stavku 4. potrebno je propisati da se nerizična stopa povrata (r_f) utvrđuje na temelju nominalne kamatne stope posljednje desetogodišnje obveznice izdane od strane Republike Hrvatske. Pri tome posljednja izdana obveznica može biti domaća ili međunarodna.</p>	

**Javna rasprava o Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina
- rezultati rasprave -**

SAŽETAK PRIMJEDBI I PRIJEDLOGA (članci na koje nije bilo primjedbi i prijedloga nisu prikazani)		PRIHVACENO - potrebne izmjene prijedloga Metodologije / PRIHVACENO - izmjena se odnosi na druge akte ili se daje obrazloženje postupanja	NIJE PRIHVACENO
Članak 25.	Primjedba na ovaj članak odnosi se na naknadu za korištenje transportnog sustava, pri čemu energetski subjekt smatra da opskrbljivač trenutno neosnovano plaća ukupne troškove kapaciteta u omjeru 0:100%, a koji će novom Metodologijom biti podijeljeni u omjeru 70:30% te da postoje i drugi subjekti koji bi trebali podnijeti puno veći postotak.	Novi model regulacije te načina izračuna naknade za korištenje transportnog sustava HERA je propisala Tarifnim sustavom koji je temeljem Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 177/04 i 76/07) donesen na sjednici Upravnog vijeća HERA-e održanoj 17. studenoga 2011. Na prvi prijedlog za promjenu visine tarifnih stavki HERA je dala mišljenje Ministarstvu gospodarstva u srpnju 2012., no tarifne stavke nisu donesene. Novim zakonskim okvirom donesenim krajem 2012. i početkom 2013. ovlasti za donošenje odloke o iznosu tarifnih stavki dane su HERA-e, te je i propisana obveza donošenje nove metodologije. Stoga se prijedlogom Metodologije unaprjeđuju i pojedini elementi propisani Tarifnim sustavom, te se po donošenju iste planira i donošenje iznosa tarifnih stavki.	
Članak 29.	Primjedba na ovaj članak vezana je uz određivanje novih visina tarifnih stavki za transport, pri čemu energetski subjekt smatra da bi Agencija na temelju zaprimljenih podataka od OTS-a mogla simulirati nove visine tarifnih stavki, a koje će plaćati svaki opskrbljivač.	HERA je izvršila simulacije izračuna troška transporta prema novom modelu temeljem kojih i predlaže Metodologiju. Osim toga, novi model i način rezervacije kapaciteta transportnog sustava HERA je prezentirala u nekoliko navrata tijekom donošenja Tarifnog sustava, a u suradnji s operatorom transportnog sustava u travnju 2012. organizirana je i radionica radi detaljnog upoznavanja korisnika transportnog sustava s novim modelom, u sklopu koje je organizirana simulacija rezervacije kapaciteta i izračuna naknade za sve zainteresirane korisnike.	
Članak 30.	Primjedba na ovaj članak odnosi se na koeficijente korištene u formulama, odnosno da li je metodološki ispravno koristiti iste koeficijente dva puta, tj. prvo uvećati za određeni koeficijent, a zatim umanjiti za isti koeficijent. U st.4. postoji greška u nazivu parametra formule suma planiranih ugovorenih stalnih kapaciteta na godišnjoj razini. Potrebno je uskladiti iskazivanje pojma koeficijent – treba pisati ili postotak ili koeficijent.	U stavku 4. umjesto KAP_{UPR} navest će se $KAP_{I,HR}$. Sve koeficijente u Metodologiji potrebno je izraziti kao decimalni broj, a ne kao postotak.	Način i formule za izračun tarifnih stavki propisane člankom 30. i 31. naknadno su evaluirane i provjerene kroz izvršene simulacije, te HERA smatra da su metodološki ispravne.
Članak 31.	Primjedba na ovaj članak odnosi se na prijedlog energetskog subjekta da se tarifna stavka za količinu plina izbaci iz Metodologije, a što je vezano i na članak 36. iz ove Metodologije.		Metodologijom je predviđeno da dozvoljeni prihod operatora transportnog sustava treba pokriti s jedne strane iz tarifnih stavki za kapacitet koje odražavaju fiksne troškove, te s druge strane iz tarifne stavke za količinu plina koja odražava varijabilne troškove operatora. Analizama poslovanja i troškova operatora transportnog sustava utvrđeno je da raspodjela dozvoljenog prihoda u omjeru kapacitet 90 % - količine 10 % realno odražava stvarnu prirodu tih troškova.
Članak 32.	Primjedbe na ovaj članak odnose se na iznos naknade za korištenje ugovorenog kapaciteta transp. sustava na mjesečnoj razini za koji smatraju da je previsok, te predlažu da se za isti postavi godišnji limit. Nadalje, energetski subjekti predlažu da se koeficijente smanji da se rezultira penalizacijom koja nije veća od 50% troška godišnjeg zakupa transportnog kapaciteta.	Koeficijenti za korištenje kapaciteta transportnog sustava na mjesečnoj i na dnevnoj razini predloženi Metodologijom izračunati su na temelju simulacije izračuna troška transporta prema novom modelu, i to prema stvarnim podacima o korištenju kapaciteta transportnog sustava u 2009., 2010. i 2011. te s pretpostavkom optimizacije rezervacije kapaciteta i izračunom minimalne naknade za svakog korisnika transportnog sustava zasebno. Uzimajući u obzir moguća ograničenja u optimalnom planiranju ugovorenih kapaciteta transportnog sustava i količina plina, tj. nesigurnost stvarnog korištenja transportnog sustava za prvu godinu primjene novih tarifnih stavki, koeficijenti za korištenje kapaciteta na mjesečnoj razini za siječanj, veljaču, ožujak, studeni i prosinac (posljedično i koeficijenti za korištenje kapaciteta na dnevnoj razini za navedene mjesece), će se smanjiti s predloženih 0,30 na 0,25.	
Članak 33.	Primjedba na ovaj članak odnosi se na prijedlog energetskog subjekta da se koeficijente smanjiti da se rezultira penalizacijom koja nije veća od 2,5 puta troška godišnjeg zakupa transportnog kapaciteta.		
Članak 34.	Primjedba na ovaj članak vezana je na koeficijente za prekidivi kapacitet za koje smatraju da su besmisleni dok god postoje po stvarnim uvjetima uvijek raspoložive količine plina na ulazu D. Miholjac.		
Članak 35.	Primjedba na ovaj članak vezana je uz koeficijent 0,1 za korištenje povratnog kapaciteta, odnosno da li se isti odnosi na transp. kapacitet na ulazu u transp. sustav ili na transp. kapacitet na izlazu iz transp. sustava.		Koeficijent za korištenje povratnog kapaciteta odnosi se na onaj ulaz u ili izlaz iz transportnog sustava na kojem operator objavi i za koji s korisnikom ugovori korištenje povratnog kapaciteta. Isto je nedvojbeno iz formula za izračun naknade za korištenje kapaciteta transportnog sustava.
Članak 36.	Primjedba na ovaj članak, kao i na članak 31. ove Metodologije odnosi se na prijedlog da se u iznosu naknade za korištenje transp. sustava izbaci stavka $N_{k_{ci}}$ vezano na količinu plina na izlazu iz transp. sustava. Isto tako, ES smatra potrebnim uskladiti mjerenje količina na nivou mjeseca s izdavanjem računa te predlaže isto dodatno razraditi u Metodologiji ili nekom drugom podzakonskom aktu.		vidi komentar na čl. 31.

**Javna rasprava o Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina
- rezultati rasprave -**

SAŽETAK PRIMJEDBI I PRIJEDLOGA (članci na koje nije bilo primjedbi i prijedloga nisu prikazani)		PRIHVACENO - potrebne izmjene prijedloga Metodologije / PRIHVACENO - izmjena se odnosi na druge akte ili se daje obrazloženje postupanja	NIJE PRIHVACENO
Članak 38.	Primjedbe na ovaj članak vezane su utvrđivanje prekoračenja i dodatnog pojašnjenja da li se izmjerena vrijednost korištenog kapaciteta temelji na ogrjevnoj vrijednosti koja služi za nominiranje plina, pa kasnije slijedi korekcija, ili na izmjerenoj ogrjevnoj vrijednosti, pa se retroaktivno izrađuje izračun za pojedini plinski dan. Također, ES predlaže dozvoljeno prekoračenje od +20% koje će se naplaćivati prema uobičajenoj tarifi, a tek na prekoračenje iznad +20% da se primjenjuje posebna tarifa.	Utvrđivanje korištenog kapaciteta transportnog sustava, među ostalim i u pogledu ogrjevne vrijednosti plina, propisat će se novim mrežnim pravilima transportnog sustava	Dozvoljeno prekoračenje ugovorenog kapaciteta u iznosu 10 % od ugovorenog kapaciteta na godišnjoj, mjesečnoj i dnevnoj razini predstavlja značajan iznos te ni u kom slučaju nije opravdano daljnje povećanje te granice, jer bi tada rezervacija kapaciteta na mjesečnoj i dnevnoj razini izgubila smisao.
Članak 40.	Primjedba na ovaj članak odnosi se na neusklađenost razdoblja za podnošenje zahtjeva za određivanje i promjenu iznosa tarifnih stavki od strane OTS-a, te razdoblja za rezervaciju kapaciteta transportnog sustava na godišnjoj razini.	Rokovi za rezervaciju kapaciteta transportnog sustava uskladit će se i propisati novim Mrežnim pravilima transportnog sustava.	
Članak 41.	ES traži pojašnjenje vezano na konkretno pitanje tj. ukoliko je regulacijsko razdoblje tri odnosno pet godina, a nakon regulacijskog razdoblja slijedi revizija poslovanja, čemu onda služi odredba o obveznom podnošenju prijedloga tarifnih stavki svake godine.	Prijedlogom Metodologije je predviđeno da operator u godini koja prethodi prvoj godini regulacijskog razdoblja podnosi zahtjev za određivanje, odnosno promjenu iznosa tarifnih stavki koji uključuje razvidan i detaljan izračun planiranih dozvoljenih prihoda i izravnatih dozvoljenih prihoda za sve godine regulacijskog razdoblja, kao i izračun iznosa tarifnih stavki za transport plina za prvu godinu regulacijskog razdoblja. S tim u vezi je postojala odredba da tijekom godina regulacijskog razdoblja operator u sklopu zahtjeva predlaže isključivo raspodjelu prethodno utvrđenog dozvoljenog prihoda, tj. izračun iznosa tarifnih stavki za transport plina samo za sljedeću godinu regulacijskog razdoblja. HERA je (dodavanjem novog čl. 40 i ostalim izmjenama i dopunama) uvažila primjedbu na način da se za svaku godinu regulacijskog razdoblja, a prije početka regulacijskog razdoblja, utvrđuju dozvoljeni prihodi i iznos tarifnih stavki.	
Članak 45.	Primjedba na ovaj članak kao i na čl. 3.	vidi komentar na čl. 3.	
Članak 47.	Primjedba na ovaj članak kao i na čl. 40. i 41., a ovisno o stupanju na snagu iste.	vidi komentar na čl. 40. i 41.	
Članak 49.	Primjedba na ovaj članak je vezana uz potrebu definiranja roka za donošenje odluke o iznosu tarifnih stavki, budući da su u Metodologiji definirani rokovi za podnošenje zahtjeva za određivanje odnosno promjenu tarifnih stavki za transp. plina od strane OTS-a.	HERA uvažava navedenu primjedbu te će se Metodologijom propisati rok za donošenje odluke, a što je u skladu sa čl. 29., st. 8. Zakona o energiji („Narodne novine“, broj 120/12). Potrebno je stoga propisati da je HERA dužna Odluku o iznosu tarifnih stavki za transport plina dostaviti operatoru i javno objaviti za sve godine regulacijskog razdoblja najkasnije do 15. prosinca godine T-1, odnosno za drugu i naredne godine regulacijskog razdoblja po provedenoj redovnoj reviziji dozvoljenih prihoda najkasnije do 15. prosinca prve godine regulacijskog razdoblja.	